

Název příspěvku

Využití výukových kazuistik v profesní přípravě učitelů (Use of Instructional Case Studies in Teacher Training)

Klíčová slova v ČJ

Výukové případové studie, žáci s psychickými problémy, profesní příprava učitelů

Klíčová slova v AJ

Instructional case studies, psychological problems of pupils, teacher training

Cíle v ČJ

Cílem příspěvku je upozornit na nedostatečné využívání kazuistik při vysokoškolské přípravě a představit vznikající soubor případových studií určených pro výuku budoucích učitelů. Příspěvek blíže představí jednu z kazuistik z hlediska námětu, struktury a metodických pokynů.

Teoretická východiska v ČJ

Z přehledové studie v českém kontextu (Mareš, 2016) vyplývá, že případové studie s psychologickou tematikou se dostatečně nevyužívají při vysokoškolské výuce. Zejména profesní příprava budoucích učitelů vyžaduje kultivaci komplexního uvažování a dovednosti řešení problémů. Případové studie určené k výuce reflektují sociálně konstruktivistický přístup k procesu výchovy a vzdělávání, představují totiž vhodné překlenutí vzdálenosti mezi teorií a praxí (Cobb, 1996; Sudzina, 1997; Smith, 2005). Práce s kazuistikami představuje také vhodný způsob aktivizace ve výuce, neboť vyžaduje bezprostřední účast studujících na výukovém procesu, jejich angažované zapojení do výukových aktivit, vlastní učební aktivity, myšlení a řešení problémů (Maňák, 2011). Studující hodnotí výuku opřenou o kazuistiky jako zajímavější, realističtější a více nápomocnou pro praxi (Mayo, 2004).

Metodologie v ČJ

Ze základního souboru 200 kazuisticky zaměřených závěrečných prací jsme na základě expertního posouzení a konzultací s odborníky vyselektovaly 10 významných kazuistických námětů. Kazuistiky byly sebrány tak, aby reflektovaly jak současné situace ze školního prostředí a umožnily zachycení vybraných psychologických fenoménů pro výukové účely.

Závěry v ČJ

Z výsledků expertního výběru vyplývá, že za nosná kazuistická témata lze považovat: žák s psychosomatickými obtížemi (mentální anorexie); žák, který se záměrně poškozuje; žák s ADHD; žák s SPU; žák s pervazivní vývojovou poruchou; adaptační obtíže žáků (při přestupu na jinou školu), problematická komunikace s rodiči, šikana mezi dětmi.

Prezentovaný případ ukazuje způsob, jakým lze s kazuistickým materiálem seznamovat budoucí učitele napříč různými předměty (úvod do pedagogiky a psychologie, vývojová psychologie, sociální psychologie, pedagogická psychologie, psychodiagnostika) a plně využít potenciál kultivace komplexního myšlení a budovat konkrétnější představy o mezioborové spolupráci v učitelské profesi.

Souhrn příspěvku v AJ

The paper introduces the instructional case study project. The instructional case study deal with psychological topics focused on frequent issues in educational context. Theoretical background identifies gap in use of instructional case studies in teachers training. Case-based methods to teach psychology are often intended to reflect social constructivist pedagogy in which students are given the means to bridge theory-practice divide. From the basic set of 200 case-oriented theses, we selected 10 significant themes. The selection was based on expert judgment and consultation with experts. Students may learn about various problems that await them in practice and acquire professional way of thinking leading to informed decisions. One typical case study will be presented.

Bibliografie

Beaver, R. (2011). *Educational Psychology Casework : A Practice Guide Second Edition*. London: Jessica Kingsley Publishers.

Mareš, J. (2016). Instructional case studies and their use. *Orbis Scholae*, 10(1), 121–139.

Mayo, A.J. (2004). Using case-based instruction to bridge the gap between theory and practice in psychology of adjustment. *Journal of Constructivist Psychology*, 17(2), 137–146.